

Jacoba van Beijeren (1401-1536)

Jacoba van Beijeren, gravin van Holland, Zeeland en Henegouwen, dochter van Willem IV van Beieren en Margaretha van Bourgondië, werd geboren op 25 juli 1401 en overleed 9 oktober 1436. Reeds weduwe van Jan van Touraine, tweede zoon van de Franse koning, volgde zij in 1417 haar vader op in diens graafschappen. In Holland en Zeeland laiden daarop weer de Hoekse en Kabeljauwse twisten op. De Hoeken erkenden 's graven dochter als gravin, maar de Kabeljauwen zochten steun bij Jacoba's oom Jan van Beijeren.

Ook Filips van Bourgondië, volle neef van Jacoba van Beijeren, meende aanspraak te kunnen maken op de erfenis van Willem IV. Nog in 1417 sloot Jacoba een omstreden huwelijk met haar volle neef Jan IV van Brabant. Toen deze echter in 1420, zonder medeweten van zijn vrouw, Holland en Zeeland voor 15 jaar aan Jan van Beieren verpandde verklaarde Jacoba haar huwelijk als ongeldig te beschouwen. Zij week uit naar Engeland, waar zij trouwde met Humphrey van Gloucester, vierde zoon van de Engelse koning. Om Jacoba te hulp te komen deed deze met een Engels leger een inval in Henegouwen, maar hij werd verslagen. Jacoba onderwierp zich daarop aan Filips en werd door hem te Gent in verzekerde bewaring gesteld (1425). Na de dood van Jan van Beijeren in datzelfde jaar vatten de Hoeken in Holland weer moed. Enkele trouwe aanhangers bevrijdden Jacoba uit de Gentse gevangenis, waarna zij drie jaar lang de ongelijke strijd wist vol te houden in de vesting-driehoek Gouda-Oudewater-Schoonhoven. Nog eenmaal waagde ook Humphrey van Gloucester onder druk van de publieke opinie in Londen een poging Jacoba te hulp te komen. Op 13 januari 1426 landde een Engelse vloot op Schouwen. Hier hoopte men steun te krijgen - van de talrijke Hoekse geslachten in Zeeland. Maar Filips van Bourgondië trok met een grote krijgsmacht, waaronder ook vele Delftse burgers, tegen het Engelse landingsleger op en wist dat na bloedige strijd terug te dringen. Humphrey keerde voorgoed naar Engeland terug. Vreselijk moet er in deze jaren in Holland, maar ook in het gebied boven het IJ geleden zijn. Plundering en moord, nu eens van Hoekse dan weer van Kabeljauwse kant, was aan de orde van de dag. Hoeveel mensenlevens deze strijd heeft gekost is niet bij benadering te zeggen. De kronieken spreken meestal in algemene bewoordingen. Maar het Oude Goutse Kronycsken weet ook te vertellen hoe de bewoners van Westlandse dorpen, wanhopig over de zware oorlogsschatting hen door Filips van Bourgondië opgelegd, de 11de april 1427 naar Delft, de stad die altijd zo trouw Filips' zijde had gehouden, trokken en daar een oproer verwekten dat aan de schout Jan van Egmond en vijf van

zijn dienaren het leven kostte. De 12 gevangen genomen boeren werden als de moordenaars aangewezen en onthoofd, hun hoofden op de poorten ten toon gesteld. In 1428 kwam het tot een wapenstilstand en vervolgens tot een verdrag tussen Jacoba en Filips (Zoen van Delft, 29 juni 1428). Daarbij werd o.m. bepaald dat Jacoba afstand deed van de regering harer landen ten behoeve van Filips van Bourgondië, maar de titel van gravin zou behouden. Verder mocht zij zonder toestemming van Filips, van haar moeder en van de Staten der gewesten geen huwelijk sluiten. Toen Jacoba dat verdrag in 1433 schond door haar (geheim) huwelijk met Frank van Borselen, moest zij ook haar titel afstaan met de weinige rechten die ze nog had behouden. Het huwelijk werd daarop door Filips erkend en kerkelijk ingezegend. Tot haar dood in 1436 heeft Jacoba verder gewoond op het kasteel Teylingen bij Sassenheim. Zij werd begraven in de Hofkapel te 's-Gravenhage.

Lit.:

- D. Wijbenga. *Genealogische en Historische Encyclopedie van Delft*, deel II (1988), blz. 96, 97.

Wapen:

- G.A. Gorinchem. *Wapenboek van Jan van Kuyl*.